

Duális szakképzés Magyarországon?

Nemzetközi és hazai empirikus tapasztalatok

Horn Dániel

tudományos munkatárs

Horn.Daniel@krtk.mta.hu

MKT 52. vándorgyűlés, Nyíregyháza, 2014. 09.05.

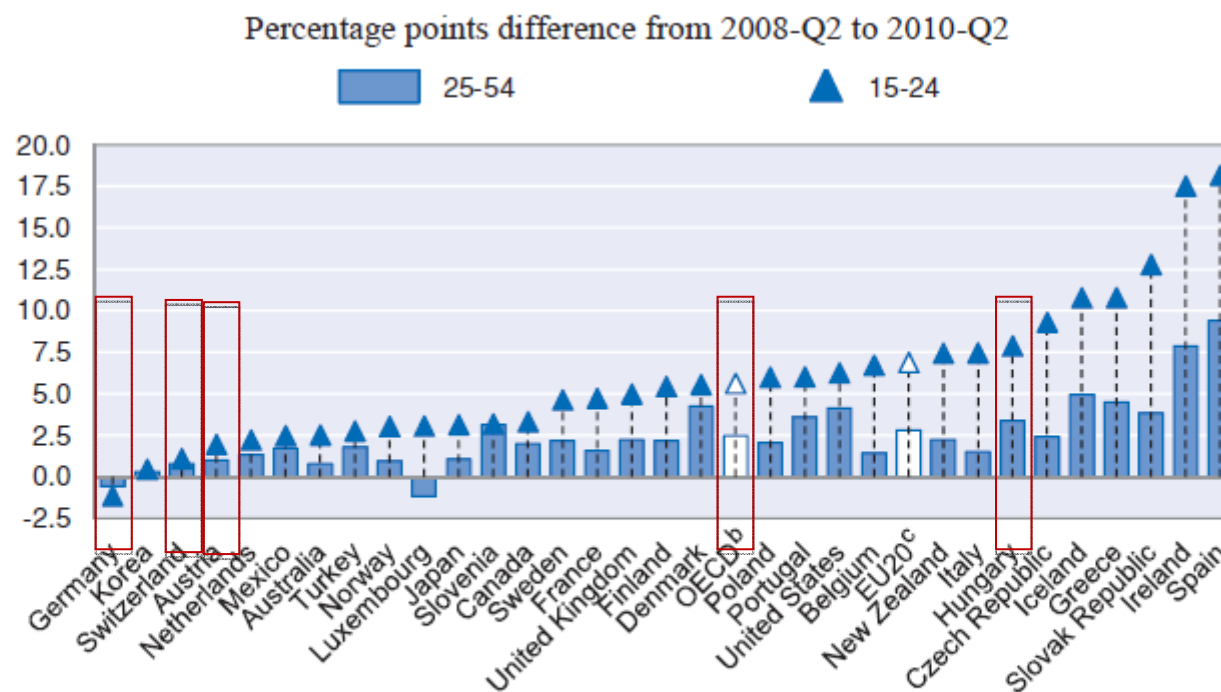
Tartalom

- Nemzetközi nyomás
- Szakirodalmi tapasztalatok
- Tanoncképzés realitása Magyarországon
- Alapkészségek fontossága
- Tanoncképzés eredményessége Magyarországon
- Konklúzió

Nemzetközi nyomás

- A fiatalok munkanélküliségi rátája jobban emelkedett a válság hatására, mint az időseké

Figure 1.4. **The unemployment rate has increased more for youth than for adults^a**

a) Non-seasonally adjusted data. Data for Switzerland refer to the second quarter 2009 and 2007.

b) Unweighted average of countries shown.

c) Unweighted average of the 20 OECD and EU member countries.

Source: National labour force surveys.

Nemzetközi nyomás

- A fiatalok munkanélküliségi rátája jobban emelkedett a válság hatására, mint az időseké.
- Ez a jelenség a duális szakképzést működtető országokban a legkevésbé aggasztó.
- Az OECD – egyéb politikák mellett – hangsúlyozza a minél korábbi életszakaszban történő beavatkozást és a társadalmi partnerek igényeinek a figyelembe vételét a szakképzési programokban.
 - Ezek a duális képzést működtető országokban általában jelen vannak.

Szakirodalmi tapasztalatok

- A duális képzés támogatói szerint a tanoncképzés „kisimítja” a fiatalok, és különösképpen a rosszabb családi háttérű, felsőfokú oktatásba nem jelentkező fiatalok munkaerőpiaci átmenetét (vö. Breen 2005; Müller and Shavit 1998; Rosenbaum et al. 1990; Ryan 2001; Shavit and Müller 2000; Wolbers 2007; Wolter and Ryan 2011)

Miért?

- Korábbi belépés a munkaerőpiacra (a képzés és a valós munka „összecsúszik”, csökkennek a kockázatok)
- Naprakész tudásátadás
- Állami költségátvállalás a képzésekből (a „potyautazás” problémája)

Szakirodalmi tapasztalatok

- A kritikusabbak szerint az empirikus eredmények még nem meggyőzőek abból a szempontból, hogy itt valóban egy oksági kapcsolatot látunk. (vö. Ryan 1998; Wolter and Ryan 2011; Dustmann and Schönberg 2012)

Miért?

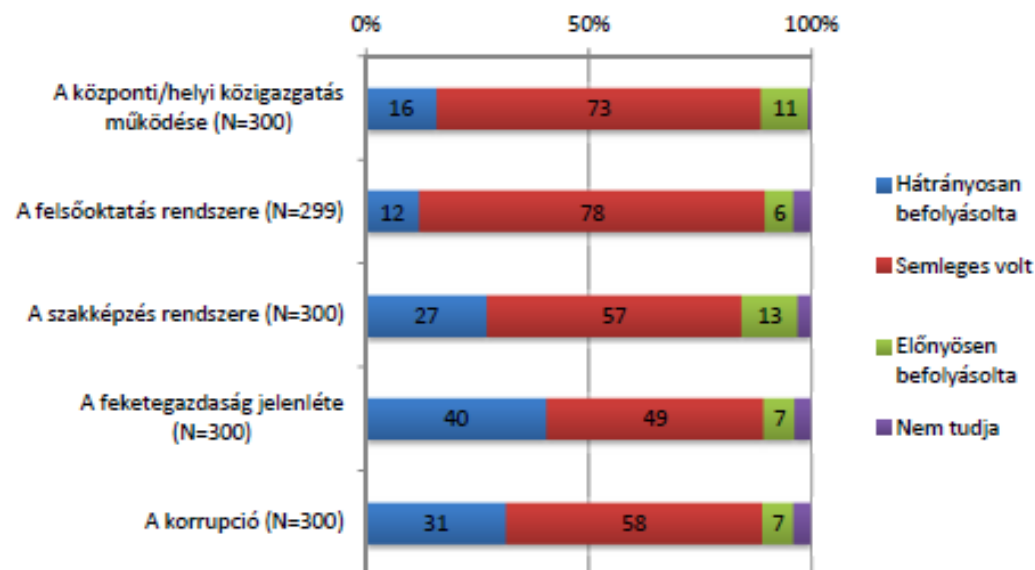
- A legtöbb tanulmány ugyanazokon az eseteken mutatta be a tanoncképzés sikerességét (tipikusan: Németország, Svájc, esetleg Hollandia, Franciaország)
- Az ökonometriai módszerek nem megfelelőek, így nem oksági kapcsolatot látunk, csak asszociációt: országokat vagy országon belül iskolatípusokat hasonlítanak össze
- Létezik olyan magyarázat, ami szerint az összefüggés nem oksági.

Az „elköteleződés” (commitment) kulcsfontosságú!

Tanonképzés realitása Magyarországon

- A vállalatok inkább „potyautaznak”.
- A vállalatokban nem, vagy alig folyik képzési-, továbbképzési tevékenység. 2013-ban az ez irányú költség a személyi kiadások alig több mint két százaléka volt.
- A szakképzés rendszerének hatása a vállalat sikerességére (vállalati vélemények alapján) a „feketegazdaság” illetve a „korrupció” hatásával összemérhető.

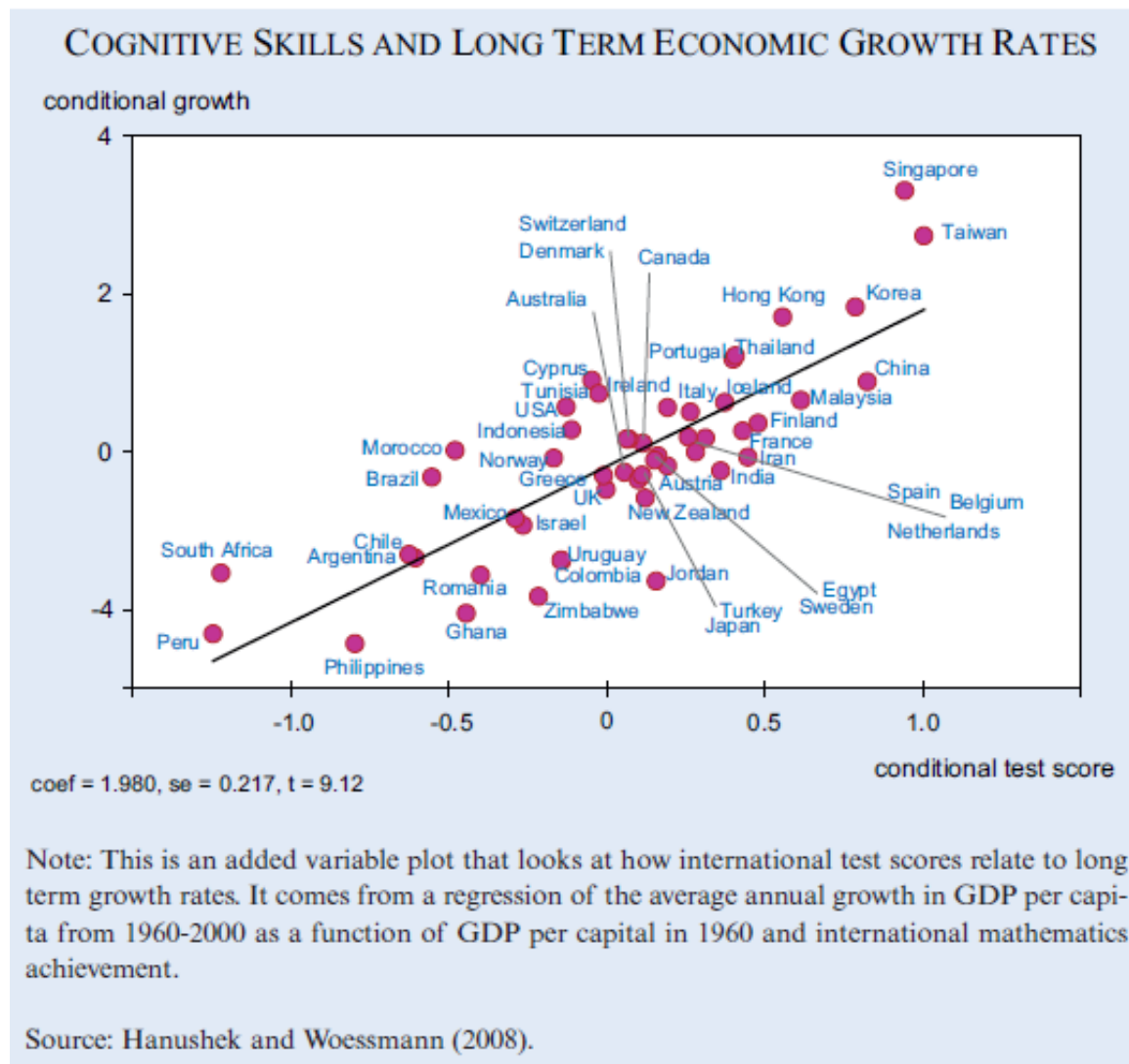
3. ábra. A társadalmi környezet tényezőinek hatása a vállalat sikerességére

(BCE Versenyképesség Kutató Központ 2013)

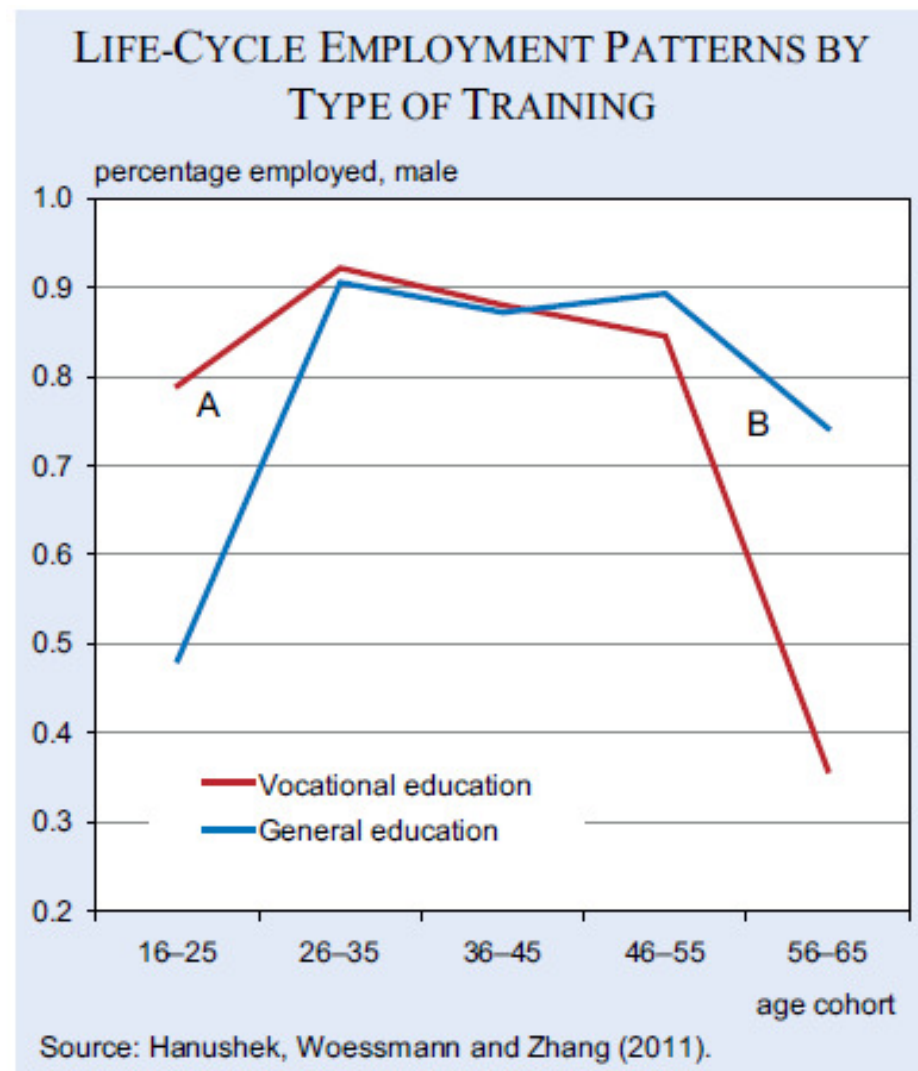
Alapkészségek fontossága

- Az alapkészségek megléte bizonyosan fontos nemzeti és az egyéni gazdasági növekedésben is.

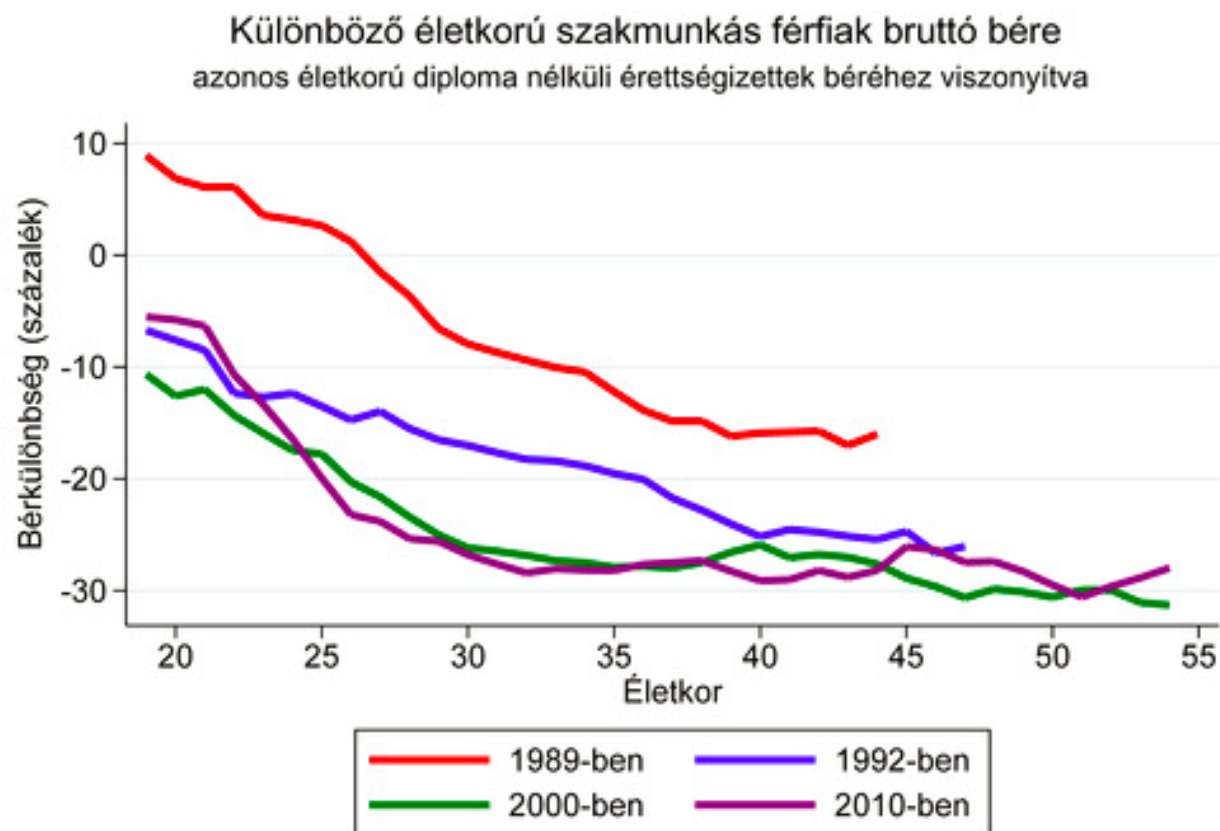
Alapkészségek fontossága

- Az alapkészségek megléte bizonyosan fontos nemzeti és az egyéni gazdasági növekedésben is.

Alapkészségek fontossága

- Az alapkészségek megléte bizonyosan fontos nemzeti és az egyéni gazdasági növekedésben is.

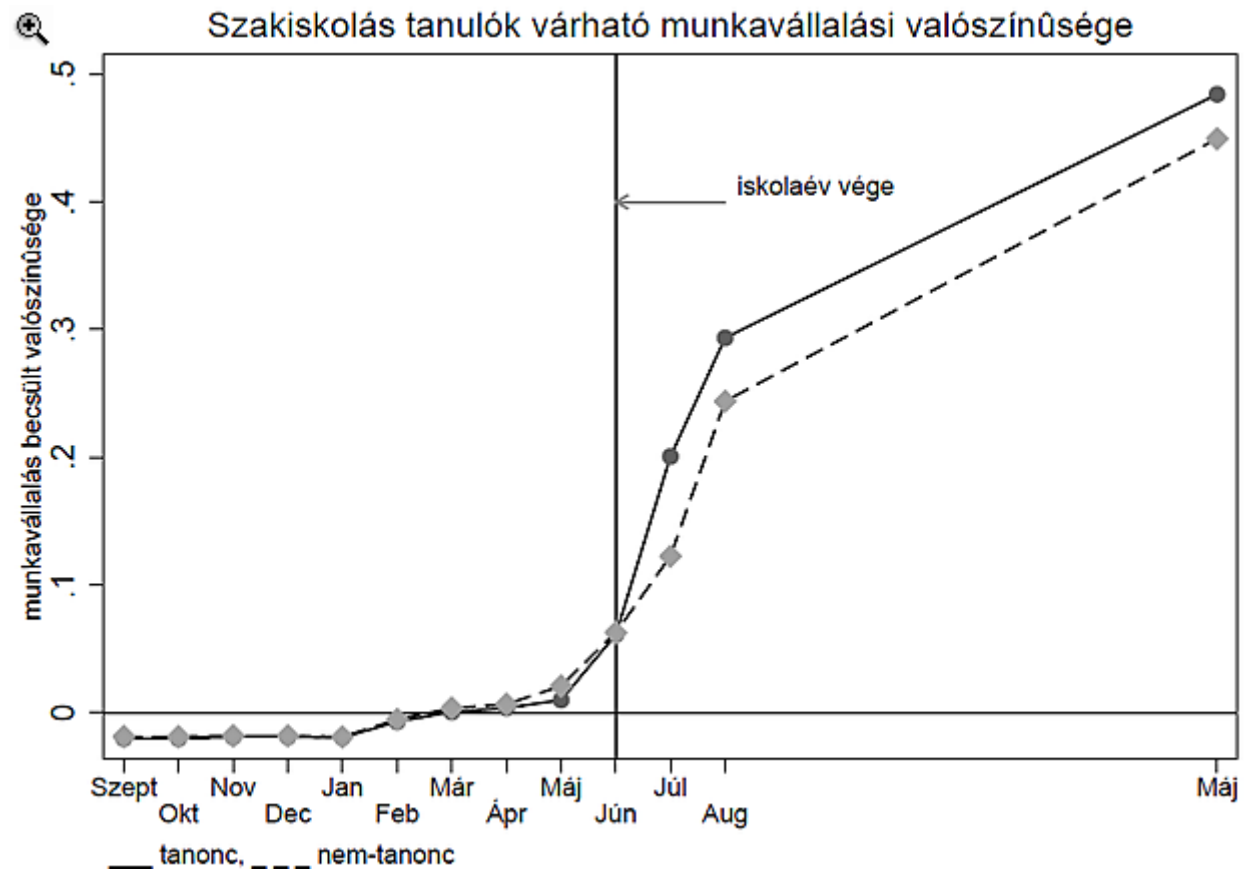

Forrás: NMH Bértarifa, <http://adatbank.krtk.mta.hu/>. A vonalak 5 éves mozgóátlaggal simítottak.

(Kézdi 2014)

Tanoncképzés eredményessége Magyarországon

- A jelenlegi szakiskolai tanoncképzés nem képes arra, hogy a szakiskolából fakadó hátrányokat kompenzálja.

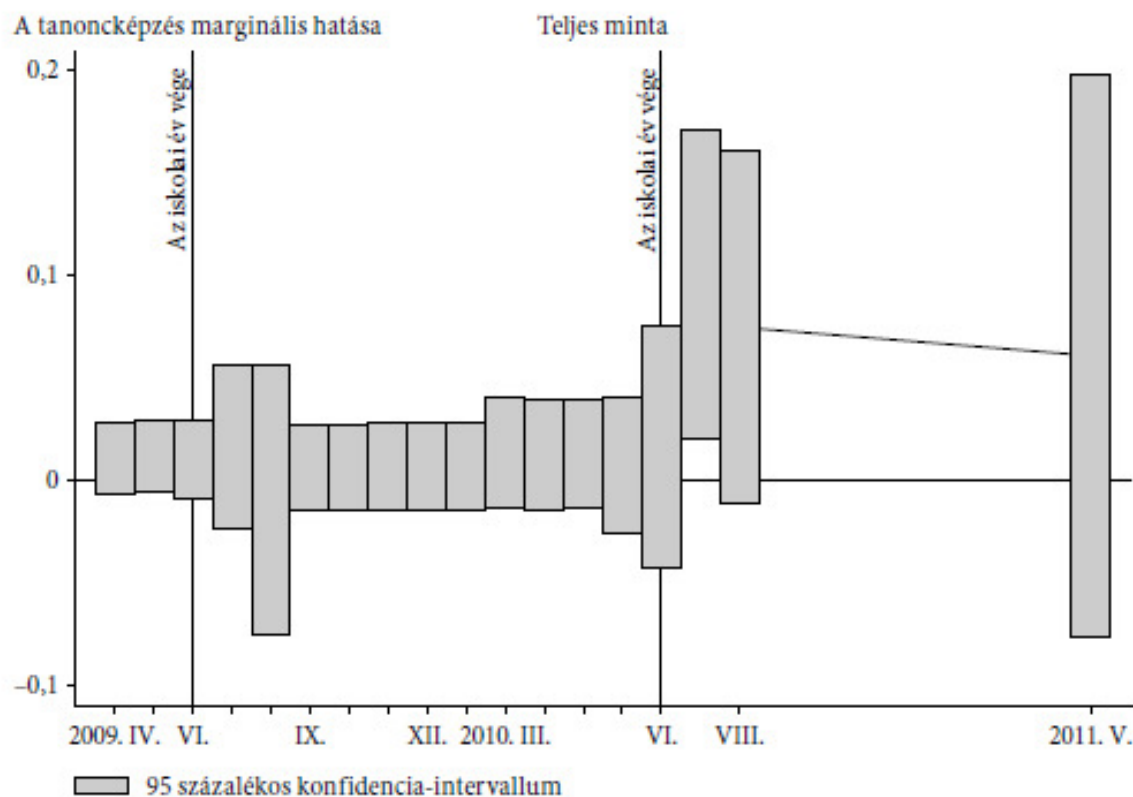

(Horn 2014a)

Tanonképzés Magyarországon

- A jelenlegi szakiskolai tanonképzés nem képes arra, hogy a szakiskolából fakadó hátrányokat kompenzálja.

A tanonképzés marginális hatása a rendszeres munkavégzésre

Megjegyzés: a becült valószínűségek és marginális hatások a 8. táblázat (6) modelljében felhasznált kontrollváltozók bevonásával. Lineáris valószínűségi modell. Független változó: rendszeres munkája volt versus nem volt rendszeres munkája, kivéve 2011. V., ahol dolgozik versus tanul-munkanélküli-egyéb.

(Horn 2014b)

Konklúzió

- A nyers adatok ezt sugallják, ám mégsem nyilvánvaló, hogy a duális képzés valóban okozza a fiatalok alacsonyabb munkanélküliségi arányát.
- Bár az okozati mechanizmusok logikusak, nem biztos, hogy megfelelő társadalmi/gazdasági elköteleződés nélkül Magyarországon is sikeres lesz a duális képzés.
- Azonban sokkal valószínűbb, hogy megfelelő alapképességek nélkül a szakiskolai tanoncok sem lesznek sikeres munkavállalók.
- A jelenlegi a magyar szakiskolai szakképzés, illetve ezen belül a tanoncképzés képtelen kielégíteni a piaci munkaadói igényeket.
- Úgy tűnik inkább kellene a tanulók alapkészségeinek növelésére fordítani az erőforrásokat, semmint a duális képzés magyarországi fejlesztését erőltetni.

Köszönöm a figyelmet!

Horn Dániel

Horn.daniel@krtk.mta.hu

